

**ЗА НЯКОИ ПОКАЗАТЕЛИ В ОБЛАСТТА
НА СТАТИСТИКА НА ОБЩЕСТВЕННОТО
ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО
НА СЪПОСТАВИМА СТАТИСТИЧЕСКА
ИНФОРМАЦИЯ ОТ ЕВРОСТАТ**

Евелин Йорданова¹

Статията представя кратък преглед на новото при разпространението на данни от Евростат в някои области на статистика на общественото здравеопазване – статистика на умираанията по причини и репрезентативни изследвания на здравето състояние на населението. Представено е Ревизираното европейско стандартно население, което се използва от Евростат за изчисляване на стандартизирани коефициенти на смъртност от 2013 г. С цел съпоставимост на данните при международни сравнения вече се прилага нов, по-детайлен Европейски хармонизиран списък, включващ 86 причини в съответствие с Международната класификация на болестите. Списъкът е разработен за приложение за VIII, IX и X ревизия на МКБ, което позволява съпоставимост на данните за дълъг период от време сред различните страни.

В статията са представени и някои интегрални индикатори, които Евростат изчислява и публикува, характеризиращи очакваната продължителност на живот в добро здраве. Описани са източниците на информация и са представени актуални данни.

Статията е подготвена въз основа на презентация, представена от автора по време на Първият демографски форум „Демографската ситуация и развитието на България“, организиран от Института за изследване на населението и човека към БАН, 26 – 27.02.2014 година в рамките на Работна група „Здраве, продължителност на живота и смъртност“.

Ключови думи: статистика на общественото здравеопазване, умираания по причини, стандартно население, европейски хармонизиран списък, европейско здравно интервю, очаквана продължителност на живот в добро здраве

¹ **Евелин Йорданова** – Началник отдел „Статистика на здравеопазването и правосъдието“ в Национален статистически институт; задочна докторантка в Департамент „Демография“ на ИИНЧ

Адрес за контакти: ejordanova@nsi.bg

Здравеопазването е един от основните приоритети за европейците, които очакват да имат дълъг живот в добро здраве, да бъдат защитени от заболявания и злополуки, да получават подходящи здравни грижи. Статистиката на общественото здраве има ключова роля при вземането на решения и е основен инструмент за мониторинг на политиките в областта на здравеопазването. Анализът на състоянието и тенденциите трябва, наред с другото, да може да даде отговор и на въпроса за мястото на България сред останалите страни-членки. Ето защо основна цел на Националната статистическа система², като част от Европейската статистическа система, е осигуряването на качествена, надеждна и съпоставима статистическа информация във всички области и в частност в областта на общественото здравеопазване.

Световната здравна организация (СЗО) дефинира здравето като „състояние на пълно физическо, психическо и социално благополучие, а не само отсъствие на болест или недъг“ - определение, което само по себе си предполага комплексен метод за оценка, при използването както на обективни, така и на субективни методи и измервания. Обективна например е статистиката на умиранията по причини (абстрахирайки се от елемента на субективност при кодиране на причината за смъртта). В последните десетилетия в развитите страни обаче все по-често се използват и субективните измерители за оценка на здравето. (Мутафова, 2007: 14) Показателите се формират на базата на субективната преценка на интервюираните лица, без да се правят реални измервания или да се изискват документи удостоверяващи верността на отговорите.

Целта на статията е да представи някои нови показатели и подходи при разпространението на данни от Евростат³ в две от областите на статистика на общественото здравеопазване – статистика на умиранията по причини и репрезентативните изследвания на здравното състояние на населението. Ще бъде представено Ревизираното европейско стандартно население, използвано от Евростат за изчисляването на стандартизирани коефициенти за смъртност, като по този начин ще бъдат подпомогнати потребителите в търсенето на съпоставима информация.

Задълбоченият анализ на масовите явления и процесите в обществото често изисква ползването на дълъг динамичен ред, което в някои случаи е затруднено от промяна в методологията на изследванията или ревизиране на използваните класификации. В тази връзка ще бъде представен хармонизирания Европейски съкратен списък, използван от Евростат за разпространение на данни за смъртността по причини и разработен за приложение при използване на VIII, IX и X ревизия на Международната класификация на болестите на СЗО.

Данните, публикувани от националните статистики показват, че през последните десетилетия продължителността на живота се увеличава. Но дали хората живеят по-дълго в добро здраве или добавят години живот, но в лошо здраве? Отговор на този въпрос може да дадат някои интегрални показатели, съпоставими данни за които разпространява Евростат. Чрез източниците на

² Националната статистическа система се състои от Националния статистически институт, БНБ и органите на статистиката, които в съответствие с нормативната уредба разработват, произвеждат и разпространяват статистическа информация.

³ Европейска статистическа служба